

Dossier

Departament de Comunicació
i Xarxes Socials
comunicacion@ivam.es

Colaboran:

Comissariat: Sandra Moros i Sergio Rubira
#1989IVAM

Something More, 1989, Tracey Moffatt. Fundación Helga de Alvear

L'IVAM presenta la doble exposició 1989. La fi del segle XX i Cas d'estudi: 1989. IVAM que té com a objectiu posar en context el naixement de l'IVAM el 18 de febrer de 1989 amb aqueix any, que ha sigut considerat tan fonamental: la primera, a través d'obres d'art d'artistes nacionals i internacionals produïdes en 1989 i vinculades a alguns dels esdeveniments més importants que van succeir en aqueixa data històrica, i la segona, a través de la investigació que ha desenvolupat el Centre d'Investigacions Col·laboratives (C.I.C.) sobre el procés de formació del propi IVAM.

El IVAM presenta la doble exposició 1989. *El fin del siglo XX* y *Caso de estudio: 1989*. IVAM que tiene como objetivo poner en contexto el nacimiento del IVAM el 18 de febrero de 1989 con ese año, que ha sido considerado tan fundamental: la primera lo hace a través de obras de artistas nacionales e internacionales producidas en 1989 y vinculadas a algunos de los acontecimientos más importantes que sucedieron en esa fecha, y la segunda, a través de la investigación que ha desarrollado el Centro de Investigaciones Colaborativas (C.I.C.) sobre el proceso de formación del propio IVAM.

Libido Uprising, 1989. Joe Spence, Collaboration with Rosy Martin. ©The Estate of the Artist. Courtesy Richard Saltoun Gallery, London

Pisa, Italy, 1989. East Meets West Self-Portrait Series 1979-1989, Tseng Kwong Chi. © Muna Tseng Dance Projects, Inc. New York

Aquestes exposicions, comisariades per Sandra Moros, conservadora de l'IVAM, i Sergio Rubira, Subdirector de Col·lecció i Exposicions, s'emmarquen dins de la celebració del trenta aniversari de l'IVAM que planeja diverses mostres i activitats per a celebrar l'esdeveniment.

1989. EL FIN DEL SIGLO XX

L'exposició reuneix prop de dues-centes obres creades en 1989 de més de setanta artistes, tant nacionals com internacionals, com ara **Sophie Calle, Martin Kippenberger, William Kentridge, Mona Hatoum, Juan Uslé, Guerrilla Girls, Susana Solano, Nan Goldin, Thomas Ruff, Richard Prince, Keith Haring i Rogelio López Cuenca.**

La mostra no s'organitza en seccions, sinó a través de ressons i resonàncies, de relacions i analogies, de restes i petjades, al·ludint a alguns dels fets fonamentals que van canviar el món en 1989 i plantejant un panorama fragmentat i fragmentari de la

Estas exposiciones, comisariadas por Sandra Moros, conservadora del IVAM, y Sergio Rubira, Subdirector de Colección y Exposiciones, se enmarcan dentro de la celebración del treinta aniversario del IVAM que planea diversas muestras y actividades para celebrar el acontecimiento.

1989. EL FIN DEL SIGLO XX

La exposición reúne cerca de doscientas obras creadas en 1989 de más de setenta artistas, tanto nacionales como internacionales, como **Sophie Calle, Martin Kippenberger, William Kentridge, Mona Hatoum, Juan Uslé, Guerrilla Girls, Susana Solano, Nan Goldin, Thomas Ruff, Richard Prince, Keith Haring y Rogelio López Cuenca.**

La muestra no se organiza en secciones, sino a través de ecos y resonancias, de relaciones y analogías, de restos y huellas, aludiendo a algunos de los hechos fundamentales que cambiaron el mundo en 1989 y planteando un panorama fragmentado y fragmentario

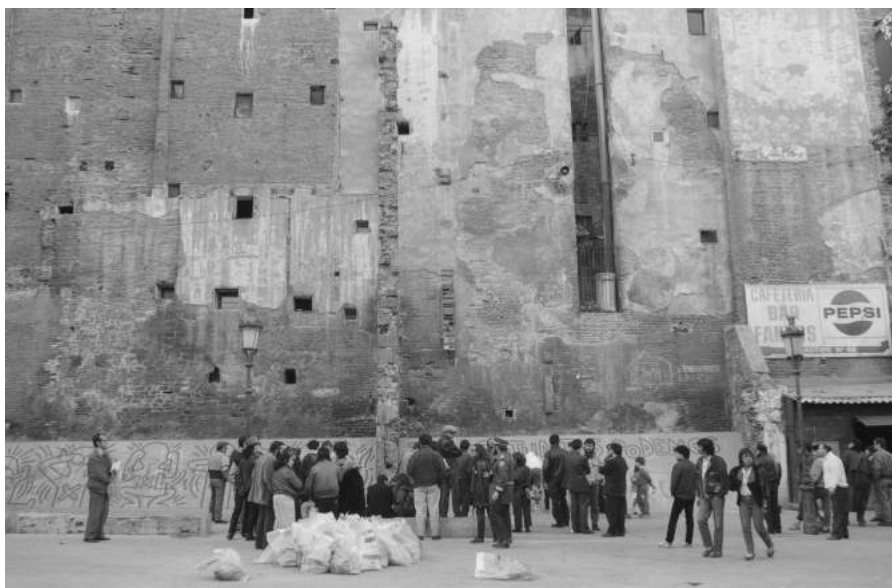
producció artística a Europa i els Estats Units, fonamentalment, en aqueix any.

La idea de temps està molt present en l'exposició a través dels rellotges de **Artschwager i Allighiero & Boetti** o en particulars naturaleses mortes com la bola de roses de **James Lee Byars** o la d'**IRWIN** que és també un calendari. La mostra inclou imatges de mort com *Les Tombes* de **Sophie Calle** o els penjats de les escultures de **Pepe Espaliú i Martin Kippenberger**. L'estratègia de la mascarada i el qüestionament de les identitats apareix en les obres de **Jo Spence, Tseng Kwo Chi i Tracey Moffat**. També els relats de vida són fonamentals, com ocorre en els dibuixos de **Vittorio Scarpati** que parlen sobre la seua experiència com a malalt de SIDA, o la sèrie que **Nan Goldin** dedica al propi **Scarpati** i la seua parella, l'actriu **Cookie Mueller**.

I és que 1989 va ser un any històric i

de la producció artística en Europa y Estados Unidos, fundamentalmente, en ese año.

La idea de tiempo está muy presente en la exposición a través de los relojes de **Artschwager y Allighiero & Boetti** o en particulares naturalezas muertas como la bola de rosas de **James Lee Byars** o el bodegón de **IRWIN** que es también un calendario. La muestra incluye imágenes de muerte como *Les Tombes* de **Sophie Calle** o los ahorcados de las esculturas de **Pepe Espaliú y Martin Kippenberger**. La estrategia de la mascarada y el cuestionamiento de las identidades aparece en las obras de **Jo Spence, Tseng Kwo Chi y Tracey Moffat**. También los relatos de vida son fundamentales, como ocurre en los dibujos de **Vittorio Scarpati** que hablan sobre su experiencia como enfermo de SIDA, o la serie que **Nan Goldin** dedica al propio **Scarpati** y su pareja, la actriz **Cookie Mueller**.

Keith Haring pintando el mural Tots Junts Podem Aturar la Sida, Barcelona 1989. Fotografia Ferran Pujol Roca

també la data en què es va inaugurar l'**IVAM**, el primer projecte per a la creació d'un museu modern i contemporani que es va desenvolupar en l'estat espanyol fomentat per la política de les Autonomies i la necessitat de reconèixer i promoure l'art i la cultura més recent, negada durant dècades en el nostre territori.

1989 ha sigut considerat com l'any en

Y es que 1989 fue un año histórico y también la fecha en que se inauguró el **IVAM**, el primer proyecto para la creación de un museo moderno y contemporáneo que se desarrolló en el estado español fomentado por la política de las Autonomías y la necesidad de reconocer y promover el arte y la cultura más reciente, negada durante décadas en nuestro territorio.

Berlin, 1989. Sibylle Bergemanner. Courtesy Look Galerie, Berlin © Estate Sibylle Bergemann; Ostkreuz

què va acabar una època, la que va quedar definida per la Guerra Freda que va seguir a la II Guerra Mundial, per l'enfrontament entre l'Est i l'Oest, entre les democràcies europees i nord-americanes i les dictadures soviètiques i les seues conseqüències bèl·liques, geogràfiques, polítiques i socials. Una fi que va quedar reflectit en una imatge: **la de la caiguda del mur que separava Berlín el 9 de novembre, un mur que valia per un altre, el del Teló d'acer.**

1989 ha sido considerado como el año en el que terminó una época, la que quedó definida por la Guerra Fría que siguió a la II Guerra Mundial, por el enfrentamiento entre el Este y el Oeste, entre las democracias europeas y norteamericanas y las dictaduras soviéticas y sus consecuencias bélicas, geográficas, políticas y sociales. Un fin que quedó reflejado en una imagen: **la de la caída del muro que separaba Berlín el 9 de noviembre, un muro que valía por otro, el del Telón de acero.**

Ayatollah Khomeiny homme d'État iranien; il changea le régime politique royal d'Iran en régime islamico-politique d'Iran Bouabré, 1989. Frédéric Bruly Bouabré. CAAC – The Pigozzi Collection Geneva

En 1989 se celebró también el doscientos aniversario de la revolución francesa que había establecido las bases del pensamiento contemporáneo y las libertades de los ciudadanos y, sin embargo, tras el colapso de la Unión Soviética, ha sido considerado como el año en el que fracasaron las revoluciones. Ya no había posibilidad para el disenso, o se pretendía que no hubiera, y el disenso necesariamente empezaría a tomar otras formas, como se ha visto muy recientemente. Ese año en el que se celebraban las libertades, fue también uno de los más difíciles en su protección. Una ola de conservadurismo inundó Estados Unidos y Europa, haciendo que se hiciera del todo evidente la separación entre la esfera de la política, que se refugiaba cada vez más

En 1989 es va celebrar també el dos-cents aniversari de la revolució francesa que havia establert les bases del pensament contemporani i les llibertats dels ciutadans i, no obstant això, després del col·lapse de la Unió Soviètica, ha sigut considerat com l'any en què van fracassar les revolucions. Ja no hi havia possibilitat per al dissenso, o es pretenia que no hi haguera, i el dissenso necessàriament

en la defensa de lo que daban en llamar valores tradiciones y en una idea caduca de moralidad pública, y la de la cultura, que defendía derechos como el aborto, la libertad sexual o la separación entre iglesia y estado.

En ese año se produjeron algunos casos de censura muy relevantes en Estados Unidos, como el cierre de la exposición de Robert Mapplethorpe en la Corcoran

Untitled, Self-Portrait, 1989. Mark Morrisroe.. Nachlass Mark Morrisroe Sammlung Ringier im Fotomuseum Winterthur

començaria a prendre altres formes, comcom s'ha vist molt recentment. Aqueix any en què se celebraven les llibertats, va anar també un dels més difícils en la seua protecció. Una ona de conservadorisme va inundar els Estats Units i Europa, fent que es fera del tot evident la separació entre l'esfera de la política, que es refugiava cada vegada més en la defensa del que anomenaven valores tradicions i en una idea caduca de moralitat pública, i la de la cultura, que defensava drets com l'avortament, la llibertat sexual o la separació entre església i estat.

En aqueix any es van produir alguns casos de censura molt rellevants als Estats Units, com el tancament de l'exposició de Robert Mapplethorpe en la Corcoran Gallery de Washington o la retirada de fons a la National

Gallery de Washington o la retirada de fondos a la National Endowment for the Arts tras el escándalo que supuso la exposición del *Piss Christ* de Andres Serrano.

Fue el año en que se fundó ACT UP en Francia, siguiendo el modelo estadounidense de acción política directa, para visibilizar la pandemia del SIDA.

Aunque quizás, como todo final, 1989 conllevó un principio, se inició el camino hacia lo que está ocurriendo hoy, en el que los ejes se han desplazado y multiplicado, y la globalización parece haber triunfado, acabando con las particularidades porque, detrás de ese término en apariencia positivo, se ocultan sus consecuencias más negativas: un capitalismo feroz que ha profundizado las desigualdades.

Endowment for the Arts després de l'escàndol que va suposar l'exposició del *Piss Christ* de Andres Serrano.

Va ser l'any en què es va fundar ACT UP a França, seguint el model estatunidenc d'acció política directa, per a visibilitzar la pandèmia de la SIDA.

Encara que potser, com tot final, 1989 va comportar un principi, es va iniciar el camí cap al que està ocorrent hui, en el qual els eixos s'han desplaçat i multiplicat i la globalització sembla haver triomfat, acabant amb les particularitats perquè, darrere d'aqueix terme en aparença positiu, s'oculten les seues conseqüències més negatives, les d'un capitalisme feroç que ha aprofundit les desigualtats.

L'exposició inclou una publicació amb articles complets de 1989, entre els quals es troben *Postcards from America: X-Ray from Hell*, de l'artista estatunidenc David Wojnarowicz, i *Contemporary Cultural Practice: Some Polemical Categories*, de la crítica índia Geeta Kapur.

CAS D'ESTUDI: 1989. IVAM

1989 va ser també l'any en què es va inaugurar l'IVAM. L'exposició 1989. IVAM, dins de la línia d'exposicions Cas

Untitled, 1989. Vittorio Scarpati. Courtesy of Bill Stelling Credit Andy Keate

La exposició inclue una publicació gratuita con artículos completos de 1989, entre los que se encuentran *Postcards from America: X-Ray from Hell*, del artista estadounidense David Wojnarowicz, y *Contemporary Cultural Practice: Some Polemical Categories*, de la crítica india Geeta Kapur.

CASO DE ESTUDIO: 1989. IVAM

1989 fue también el año en el que se inauguró el IVAM. La exposición *1989. IVAM*, dentro de la línea de exposiciones *Caso de estudio*, ha partido de la propia colección del museo y de la

IVAM en obras, 1988. Foto de José García Poveda (El Flaco)

Performance con motivo de la exposición *Pierre Soulages*, IVAM, 1989

d'estudi, ha partit de la pròpia col·lecció del museu i de la documentació que conserva i ha sigut realitzada al costat dels participants en el Centre d'Investigacions Col·laboratives (C.I.C.), un grup d'investigació, dirigit per Sandra Moros i Sergio Rubira, del qual formen part quinze joves professionals del sector artístic i estudiants de Màster o doctorands en Història de l'Art i Belles arts de la Universitat de València i la Universitat Politècnica de València.

Aquesta exposició vol mostrar com va nàixer l'IVAM i aprofundir en elements clau de la seua identitat com la seua col·lecció, definida al començament per un projecte profundament historicista, la manera en el qual es comunicava el museu amb la premsa i el seu entorn, l'edifici que l'acull i la seua relació amb el seu context més pròxim.

Cas d'estudi. 1989. IVAM ha sigut pensada també com un punt de trobada en el qual, a partir d'abril, es desenvoluparan converses i visites que aprofundiran en alguns dels aspectes que s'assenyalen en l'exposició.

documentación que conserva y ha sido realizada junto a los participantes en el Centro de Investigaciones Colaborativas (C.I.C.), un grupo de investigación, dirigido por Sandra Moros y Sergio Rubira, del que forman parte quince jóvenes profesionales del sector artístico y estudiantes de Máster o doctorandos en Historia del Arte y Bellas Artes de la Universitat de València y la Universitat Politècnica de València.

Esta exposición quiere mostrar cómo nació el IVAM y ahondar en elementos clave de su identidad como su colección, definida al comienzo por un proyecto profundamente historicista, el modo en el que se comunicaba el museo con la prensa y su entorno, el edificio que lo acoge y su relación con su contexto más cercano.

Caso de estudio. 1989. IVAM ha sido pensada también como un punto de encuentro en el que, a partir de abril, se desarrollarán conversaciones, charlas, visitas que profundizarán en algunos de los aspectos que se señalan en la exposición.

